

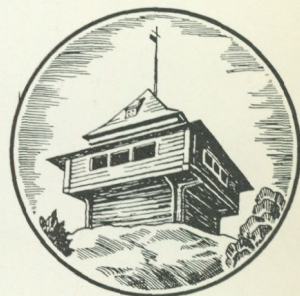
Fataburen 1976

Fataburen

Nordiska museets och Skansens
årsbok 1976

Fataburen

1976

Nordiska museets och Skansens årsbok

Redaktör: Magne Velure i samarbete med Bengt af Klintberg
och Reimund Kvideland

Pärmens färgbild: Mörksuggor utanför ett fönster, akvarell
av Verner Molin. Tapeten är från Nordiska museets samlingar.

Tryckt hos Berlingska Boktryckeriet, Lund 1976
ISBN 91 7108 122 4

Anna-Maja Nylén

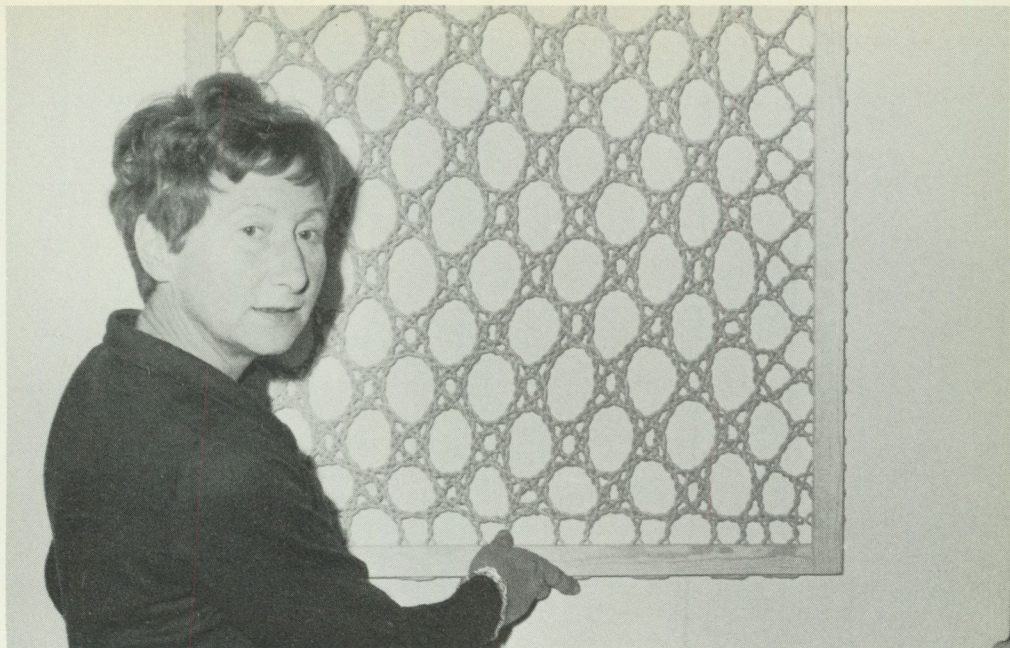
1912–1976

Anna-Maja Nylén anställdes vid Nordiska museet på hösten 1937 och hade således vid sin bortgång den 27 februari 1976 varit knuten till institutionen i mer än 38 år. Den längsta tiden tjänstgjorde hon vid allmogearvdelningen, där hon hade att ansvara för museets omfattande samlingar av folkdräkter. Men hennes arbetsuppgifter fick en långt större spännvidd, och hon ägnade sig med energi åt avdelningens skiftande ärenden och åt etnologisk forskning i ett vidare perspektiv. Hon bedrev t.ex. ett flertal fältundersökningar på olika håll i landet och samlade värdefullt upppteckningsmaterial till museet om det förindustriella samhället och hur det fungerade ekonomiskt och socialt. Den största satsningen inom denna verksamhetsgren genomförde hon i den brett upplagda undersökningen av Bruksvallarna i västra Härjedalen. Det var i slutet av 40-talet som hon upptäckte denna bygd och den kom sedan att engagera henne livet ut. När hon 1974 fick uppdraget att föreläsa vid högtidssammanträdet i Gustav Adolfs-akademien, där hon året innan – f.ö. som första kvinna – invalts som arbetande ledamot, var det just Bruksvallsundersökningarna hon behandlade under rubriken "En fjällby möter nutiden".

En annan arbetsuppgift som hon under några år i början av 50-talet var engagerad i var inredningen av Ekshäradsgården på Skansen med allt vad detta krävde av forskning och dokumentation. Härvid trängde hon också in i bygdens näringsliv för att placera den pampiga byggnaden i dess historiska sammanhang. Här hamnade hon s.a.s. på sin mammas gata. Norra Värmland kände hon sedan barndomen och

där hade hon en mycket stark känslomässig förankring. Hon kände väl till det värmländska kynnet och uppskattade värmlänningarnas lättsamma attityd till omvärlden. Denna förtrogenhet men framför allt hennes utpräglade taktkänsla gjorde henne särskilt väl lämpad för den känsliga uppgiften att från gårdar i trakten förvärva de föremål som behövdes för att rekonstruera denna miljö.

Det var emellertid som dräkt- och textilforskare som Anna-Maja Nylén gjorde sina mest betydande insatser. Hennes överblick var unik och hennes idéer epokgörande vilket hon visat prov på bl.a. i skriften "Varför klär vi oss". Hennes vetenskapliga intresse för dräkten understöddes f.ö. av en mera flärdfull glädje vid att för egen del klä sig parant. Efter att under åren 1963–65 ha förestått Etnologiska undersökningen blev hon sistnämnda år chef för den då nyinrättade textilavdelningen. Med sina omfattande kunskaper, med sin smittande arbetsglädje och sin konstruktiva fantasi blev hon en stimulerande ledargestalt, inte bara inom sin egen avdelning utan inom hela institutionen, ja långt vidare. Till henne gick man gärna med sina tankar och idéer. Hon förstod vad de var värda och med sin klarsyn insåg hon snabbt hur de kunde utvecklas. Hur många vetenskapliga arbeten hon granskat i manuskript för forskare på olika nivåer, det kunde hon nog inte själv hålla räkning på. Genom den undervisning hon under flera år bedrev bl.a. vid Uppsala universitet och för Handarbetets Vänners högre kurs i slöjd och inredning delade hon med sig av sina gedigna kunskaper och gav fruktbara impulser åt generationer av elever.

För hemslöjdsrörelsen blev hon ett oersättligt stöd, alltid beredd att kämpa och outtröttlig i sin strävan att finna utvägar för dess fortsatta verksamhet och för att hålla kvalitetsbegreppet levande. Ett enträget arbete och därtill ett änglalikt tålmod lade hon ner för att få till stånd ett aktivt studiecentrum på Forsbacka herrgård i Gästrikland i anslutning till Hedvig Ulfspares donation av svenska hemslöjdstextilier, där i första hand alla som verkade inom hemslöjden skulle kunna inhämta kunskap och inspiration att bygga vidare på. Anna-Maja Nylén hade en arbetskapacitet som få, och när hon höll i skaftet blev det också någonting uträttat. Vi är idag oändligt tacksamma för allt vad hon hann med att publicera, trots hennes mångskiftande engagemang både inom och utom institutionen, inte minst på det internationella planet, där hon knöt värdefulla kontakter. Hennes stora verk Hemslöjd som inom kort föreligger i amerikansk översättning kommer att vidga våra kontakter och sprida kunskap om det svenska kulturarvet ute i världen.

Anna-Maja Nylén var aldrig rädd för att säga ifrån om hon ansåg att det behövdes, det kunde gälla de ständigt aktuella lokalproblemen, det kunde gälla lönefrågor eller arbetsförhållanden av annat slag. Därför framstod hon för många som en obehaglig person. Men ingen kunde ifrågasätta hennes omutliga rättrådighet, hennes raka lojalitet och osjälviska arbetsmoral. Vi som kände henne närmare vet vilka kvaliteter hon hade som människa. Mest utmärkande var hennes generositet, självklar och osentimental. Den tog sig många uttryck, alltifrån resoluta ingripanden för att bistå andra och till en storslagen frikostighet. Som gäst i hennes hem blev man väl förplägad. Hon förstod till fullo vad en god måltid i festlig inramning betydde som stimulans i umgänget människor emellan. Vi stimulerades också av hennes intelligenta humor och hennes fördomsfria optimism. Vi minns henne med glädje och stolthet och än mer med stor tacksamhet för vad hon lärt oss intellektuellt och moraliskt.

Inga Wintzell